

§ 105 Rätt till juridiskt biträde

HANS OLOF ANDRÉN:

Herr ordförande! Jag talar för utskottet också i denna fråga. Det gäller betänkande TU 2011:4. I det behandlas två motioner, 2011:20 av Kjell Petersson och 2011:95 av Fredrik Sidenvall. Båda motionärerna önskar att präst och diakon som ett domkapitel inleder ett tillsynsärende mot ska ha rätt till försvarsadvokat. Fredrik Sidenvall föreslår dessutom att rättshjälp ska kunna erbjudas. Utskottet föreslår att motionerna ska avslås.

Som vi redan tidigare har hört är det ganska vanligt att man ser domkapitlet som ett slags domstol som ska döma prästen eller diakonen till någon påföljd, där den kraftigaste är förlust av rätten att utöva vinningstjänsten. Omplacering som nämns i motion 2011:95 ingår dock inte längre i arsenalen som domkapitlet har. Det var länge sedan. Däremot finns det ju erinran och provotid. Domkapitlet är ingen domstol som ska avgöra om en präst eller diakon har gjort något brotligt. Prövningen ska leda fram till att avgöra om prästen eller diakonen är olämplig för sitt uppdrag. Den liknar alltså den prövning som vi redan har hört om som görs av den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen av HSN, Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd och andra sådana organ som finns för att pröva disciplinären i arbetslivet. För sådana ärenden beviljas aldrig någon rättshjälp och utskottet menar att rättshjälp heller inte bör förekomma i domkapitlets verksamhet. Försvarsadvokater i vanlig mening förekommer ju heller inte i domkapitlet, eftersom de inte är några domstolar. Däremot har den enskilde rätt att ha med ombud eller biträden när han eller hon ska kallas till domkapitlet, så som redovisas i utskottets betänkande. Detta förekommer ganska ofta och inte sällan rör det sig då om en facklig företrädare eller liknande.

Utskottet menar att dagens ordning fungerar väl och ser inget behov av en av kyrkan förordnad försvarare. Dessutom får man det problemet att domkapitlet då ska förordna en person som kanske den som är föremål för tillsyn inte alls vill ha.

Herr ordförande! Vi föreslår i utskottet bifall till utskottets förslag, vilket innebär avslag på motionerna 2011:20 och 2011:95.

KJELL PETERSSON:

Ordförande, kyrkomötesledamöter, biskopar! Jag talar för motionärerna och jag har ett yrkande, nämligen att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att föreslå ett tillägg i kyrkoordningen 31 kap. 12 § och 32 kap. 12 § med innebörden att en präst eller diakon mot vilken tillsynsärende har inletts har rätt till juridiskt biträde och att rättshjälp erbjuds efter prövning på liknande sätt som vid allmän domstol. Det är en sammanläggning av yrkandena i de båda motioner som finns här som underlag, 2011:20 och 2011:95.

Nu säger Hans Olof Andrén att domkapitlet inte är en domstol. Det är den ju inte i vanlig mening, men däremot skulle man kunna kalla den en specialdomstol, eftersom domkapitlets beslut i de ärenden som gäller huruvida präster och diakoner har brutit mot sina vigningslöften kan inkräkta på deras liv och livsbetingelser på ett väldigt genomgripande sätt. Det framgår också av utskottets överväganden när man tar upp Överklagandenämndens beslut 1/01. Jag tycker att det Överklagandenämnden säger där snarare pekar i den riktning som motionärerna vill att det ska gå. Det står mot slutet:

Enligt Överklagandenämndens uppfattning bör, med hänsyn till den synnerligen ingripande verkan som ett beslut om obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst har, de principer som följer av artikel 6 i Europakonventionen i tillämpliga delar vara vägledande vid handläggningen av obehörighetsärenden.

Denna behandling måste vara rättssäker för de inblandade. Vi hörde vid behandlingen av föregående motion att det talades om att bedömningarna i olika domkapitel kan skifta när man tar upp sådana här ärenden. Om man då ger rätt åt präst eller diakon som står under tillsyn att få ha med sig ett juridiskt biträde skulle detta öka den juridiska medvetenheten i hela processen. På det sättet, menar vi motionärer, skulle detta borga för en större rättssäkerhet vid behandlingen av tillsynsärenden. Det är detta som ligger bakom det yrkande som vi har.

Sedan skulle jag också vilja säga att jag tyckte det som biskop Persenius sa var väldigt klokt, nämligen att det skulle behövas en genomlysning. Nu var det inte riktigt samma sak som jag har uppe som han syftade på, men eftersom antalet tillsynsärenden av allt att döma har ökat i domkapitlen de senaste fem till tio åren tror jag det skulle behövas en genomlysning också på denna punkt.

Jag yrkar alltså enligt det som jag har föreslagit och som presidiet har fått. Tack för ordet.

HANS OLOF ANDRÉN (REPLIK):

Det som citeras i Överklagandenämnden är en artikel i Europakonventionen, där det står att man ska rätten att försvara sig personligen eller genom rättegångsbiträde som man själv har utsett. Det har man i dag. Det är alltså tillåtet att ha med sig ombud och det förekommer ganska ofta också.

Min fråga till Kjell Petersson är på vilket sätt domkapitlets beslut skiljer sig i ett ärende när det gäller vigningstjänsten från HSAN:s beslut att en läkare ska bli av med sin läkarlegitimation.? Det är väl också en synnerligen ingripande åtgärd. Där finns det alltså ingen offentlig försvarare och där finns det ingen rätt till rättshjälp. Det är likadant där att man självklart har rätt att ha med sig ett eget biträde. Jag tycker det är en helt parallell historia och att vi bör hålla oss till de reglerna som gäller på arbetsmarknaden i sådana här disciplinorgan som det frågan om. Det är ingen domstol, det är ett disciplinorgan.

Bifall till utskottets förslag.

KJELL PETERSSON (REPLIK):

Hans Olof frågar på vilken punkt domkapitlet skiljer sig från denna ansvarsnämnd för hälso- och sjukvård. Så vitt jag förstår är skillnaden att det domkapitlet har att ta ställning till är huruvida präst eller diakon har brutit mot sina vigningslöften, medan det i den här ansvarsnämnden handlar om försummelser i tjänsten. Det tycker jag är en skillnad som är viktig i det här sammanhanget.

HANS OLOF ANDRÉN (REPLIK):

Jag vet inte om det är någon större skillnad. Det är ju frågan om att man har varit oskicklig i sitt arbete på ett sådant sätt att förtroendet för personen som präst eller som läkare har blivit undergrävt. Jag vet inte om läkaren har någon läkared nu för tiden. Det kanske de har, men det är i alla fall samma karaktär av ärende, det måste vi väl säga.